de Panorama

Rebellenclub

WEEKBLAD VOOR DE JEUGD

DERDE JAARGANG
No 31 — 1 AUGUSTUS 1952

Alleen voor abonné's van PANORAMA 5 ct.

ZAKLOPEN
OP'T FEEST

Hoera! Morgen gaan we zeilen!" juichten de drie jongens in koor en zwaaiend met hun pas behaalde zwemdiploma's dansten ze om Govert en Henk heen.

„Kalm, kalm!" suste Henk. „We hebben nu wel beloofd, dat jullie, als jullie je zwemdiploma gehaald hebben, eens mee mochten zeilen, maar het moet morgen beslist mooi weer zijn. Als het te hard waait, gaan we niet."

„Dat is toch juist fijn, als het hard waait! We zijn helemaal niet bang, hoor!" riep Jan, de oudste van de drie, opgewonden, terwijl zijn twee vriendjes, Kees en Wimpie, heftig hun instemming betuigden.

„We zullen nog wel eens zien." En met deze woorden draaiden de twee zeilers zich om en gingen het botenhuis binnen.

De volgende dag scheen de zon, maar de wolken joegen langs de blauwe hemel, voortgestuwd door een stormachtige wind. Govert en Henk, die de jongens niet wilden teleurstellen, hadden met hen afgesproken, dat ze die middag, ondanks de bijna te harde wind, toch maar zouden gaan.

Het klotsende water deed de boten langs de steiger van het botenhuis wild heen en weer deinen, alsof ze verlangend waren onder de druk van de bolle zeilen het ruime meer op te stuiven.

Windekind, de boot van Govert en Henk, lag, met de kop tegen de wind, aan het puntje van de steiger te stampen op de golven; de fok, die al gehesen was, klapperde met fel geraas.

„Nee, nog niet instappen!" riep Govert tegen de drie stevig ingepakte jongens. „Met die smerige schoenen van jullie mogen jullie mijn schone dek niet vuil maken." En meteen dook hij in het vooronder en toverde er een hele stapel oude gymnastiekschoentjes uit te voorschijn.

Luid lachend en opscheppend waren de drie nieuwbakken zeerobben tenslotte in de schuit aangeland.

„Hijs de zeilen!" riep Wimpie, die de veel te grote kapiteinspet van Govert opgezet had.

„Jawel, kapitein!" schreeeuwde Henk lachend terug, en daar ging het grootzeil langzaam de hoogte in.

Nog even de boot netjes opgeruimd, alle touwen en rondslingerende spullen in de kastjes gestopt, en daar ging het dan.

Govert zat aan het roer, Henk gooide de kabel los en daar draaide de boot schuin op de wind. De zeilen bolden onmiddellijk en scheefhangend snelde de boot de haven uit.

„Hiep hoi!" schreeuwde Wimpie, maar door een plotselinge helling van de boot greep hij zich verschrikt aan het boord vast; zijn bril zakte onder zijn grote pet uit op het puntje van zijn neus.

„Waar blijven jullie nu met al jullie praats?" plaagde Henk. „Jullie zullen straks nog wel anders piepen!" Maar toen hij het bedrukte gezicht van Kees zag, die het maar matig vond en kleumend in een hoek zat, voegde hij er aan toe: „Maar jullie hoeven je niets ongerust te maken, hoor! Als jullie rustig blijven zitten, kan er niets gebeuren."

„En trouwens, we kunnen toch zwemmen!" riep Wimpie parmantig.

Het meer was één grauwe wijdheid van golvend water, met hier en daar een zich scherp aftekenend wit zeil of een snel motorjacht. Het hoge riet langs de oevers boog en zwiepte heen en weer. Enige krijsende visdiefjes scheerden over Windekind heen en lieten zich af en toe recht in het water ploffen om een visje te verschalken.

„Hier, trek deze oliejas maar aan!" riep Henk tegen Kees, die zich van de drie het minst op z'n gemak voelde en bij elke flinke plens overkomend buiswater opschrok. Want Windekind ging er met een geweldige vaart vandoor. Met zijn scherpe boeg sneed hij de aanrollende golven bruisend middendoor en deed af en toe een golf opspatten, zodat de drie jonge zeilers flink nat werden.

Nu werden Jan en Wimpie, die eerst zoveel praats hadden, toch ook stil en luisterden bezorgd naar de wind, die door het tuig zoefde en het deed kraken.

Maar toen ze na een half uurtje in de beschutting van een eilandje gekomen waren en Govert voorstelde om er aan land te gaan, leefden ze direct weer op en kapitein Wimpie schreeuwde alweer luid zijn bevelen van: „Vieren!" en „Bakboord je roer!"

Zelfs Kees, die blij was met het vooruitzicht weer land onder zijn voeten te hebben, klaarde er van op.

Toen de boot door Govert en Henk voorzichtig geland was, sprongen de drie direct van boord en gingen een ontdekkingstocht over het eiland organiseren.

Van dode rietstengels maakten ze speren en Jan was zo gelukkig een echte knuppel te bemachtigen, een dood wilgestammetje, dat hij gemakkelijk uit de moerassige bodem kon trekken.

„Batavieren zijn we," zei de fantasierijke Kees, „we heb-

ben een onbekend eiland ontdekt en gaan het nu verkennen."

Behoedzaam slopen ze over het drassige paadje door het hoge riet. Vastberaden en strijdlustig stonden hun gezichten.

„Sttt!" siste Kees af en toe, als Wimpie, die achteraan kwam, argeloos een rietstengel met een luide knap deed afbreken.

Maar op het laatst werd ook hij meegesleept door de verbeeldingskracht van Kees, totdat die plotseling opgewonden fluisterde: „Wapens gereed houden, mannen!" De vesting is in zicht!"

En jawel, hoor, daar ging het paadje over in een kleine open ruimte, vier oude kromgegroeide knotwilgen stonden in het midden.

„Vuur!" gilde Kees en onder helse strijdkreten, waarop echte Batavieren jaloers geweest zouden zijn, slingerden ze hun speren de vesting in.

Ondertussen had Wimpie een pracht van een projectiel ontdekt. Uit alle macht trok hij aan een malse graspol. Ten koste van een nat zitvlak kreeg hij hem er tenslotte uit, een zwarte, druipende klomp aarde meetrekkend.

Jan en Kees hadden al hun speren verbruikt en nog hadden ze niet gewonnen, zei Kees. Maar toen Jan zijn zware knuppel in het strijdperk geworpen had, renden ze onder een luid hoera het veldje op. Het eiland was veroverd!

„Pas op!" gilde Wimpie angstig. Maar het was al te laat. Met een kreet van schrik boog Kees zich voorover. Het vuile, zwarte water droop van zijn haren af.

„Had je niet uit kunnen kijken, toen je die smerige graspol naar voren smeet!" beet hij Wimpie toe, die beteuterd stond toe te kijken.

Toen Jan bijgekomen was uit zijn lachbui en Kees zijn zakdoek zwart- en zichzelf schoongemaakt had, was het ongeluk gauw vergeten.

Ze liepen nog een eindje door en weldra stonden ze weer voor het water.

Hier werden de Batavieren door Kees veranderd in strandjutters en met opgezette kragen en de handen in de zakken sopten ze langs de waterrand.

„O, kijk eens!" riep Henkie. „Een dode zeemeeuw!"

„Een zilvermeeuw bedoel je," antwoordde Jan, met zijn voet de stijve vogel een eindje verschuivend.

„Laat maar liggen!" meende Kees, die meer belangstelling had voor de flessen, die overal aangespoeld waren. Er kon best een geheim briefje in zitten!

Terwijl ze zo vredig langs het water slenterden en Wimpie de gekste dingen vond, werden ze plots opgeschrikt door een hevig geraas. „Een vloedgolf!" riep Kees. Maar nee, hoor, met een vaart kwam een zeilboot de hoek om stuiven en ontlokte aan Jan de uitroep: „Wat is zeilen toch fijn, hè!"

Zelfs Kees had er nu weer zin in. En met een plotselinge haast renden ze naar de plek, waar ze hun boot achtergelaten hadden.

„Zo, roofridders!" begroette Govert hen. „Waar hebben jullie al die tijd gezeten?"

En terwijl ze zich te goed deden aan de thee, die Henk op de primus gezet had en de lekkere koeken, die hij te voorschijn haalde, beschreef

Kees in geuren en kleuren de verovering van het eiland.

Maar Wimpie, die het alras begon te vervelen, onderbrak hem met: „Hoe denken jullie er over? Zullen we de zeilen maar weer hijsen?"

Daar bleken ze allemaal wel voor te vinden.

Weldra waren ze dan ook weer los. De wind had hen meteen te pakken en stampend en bruisend deed de boeg het water hoog opspatten, toen de boot dwars over het meer heen kruiste.

Maar nu konden de drie er tegen. Van plezier sloegen ze elkaar op de schouders en Kees vergastte hen op een spannend zeeroversverhaal, dat hij pas gelezen had.

Nadat ze nog een uurtje op het meer rondgezeild en een wedstrijd met een andere boot gehouden hadden, zetten ze koers naar de haven.

Verwaaid, maar met een lachend gezicht, namen ze afscheid van Govert en Henk, bedankten hen voor de fijne middag en gingen boordevol met prettige herinneringen naar huis.

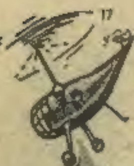
P. D.

UIT DE LUIERJAREN VAN SJORS

Sprinkhanen

DOOR
C. VAN BOVENKERK

*

Kleine sprinkhaan,
Nietig beestje,
Teer van lijf en
slank van leestje,
Jij alléén kunt ons niet schaden
Door je kleine roverdaden.

Als jij snoept van
groene blaadjes,
Zonder hulp van
kameraadjes,
Kun je ongemoeid passeren,
Doet men niets om jou te weren.

Maar 't wordt anders
Als millioenen
van die rover-
legioenen
Over onze akkers trekken,
Als een wolk de lucht bedekken.

Dan wordt alles
kaalgegeten
en geen plantje
wordt vergeten.
Weg is 't voedsel voor de mensen,
Die de sprinkhaanplaag verwensen.

Met moderne
Strijdmethoden
Tracht men 't rovend
volk te doden,
Door per vliegtuig delgingsstoffen
op hun legers neer te ploffen.

Leerrijke lessen

DE HAAS EN DE KIKKERS

Een grote haas zat eens diep in de put. Niet dat hij iets te kort kwam, want hij kon iedere dag zijn buikje vol eten, maar hij vond, dat zijn klein hazenhart altijd veel te hard klopte. Niet zo maar, O nee. Van angst.

Altijd en overal zat die haas in angst. Hij kon geen poot verzetten of geen zuchtje horen of hij dacht: oef, ik ben er geweest.

Och, zuchtte hij dan, wat heb ik voor een leven? Ik kan niet eens rustig slapen, zoals de andere dieren. Ik moet altijd één oog openhouden en opletten dat ik niet verrast word. Ik krijg het te kwaad met mijn zenuwen. Ik benijd de vissen die rustig en kalm in hun water zwemmen en dartelen, ik benijd de kalveren, die stoeien in de wei en de vogels, die heerlijk en vrij over de hoge boomkruinen scheren....

En terwijl hij dacht, dansten zijn ogen overal rond en zijn oren stonden rechtop om te luisteren. Hoorde hij daar geen verdacht geluid? Sloop daar niet stiekem het dreigend gevaar op hem af?

En de haas maakte een sprong en rende weg langs een sloot.

Ploem, ploem.... een bende kikkers dook in het donkere water. En de haas bleef van pure verbazing stokstijf staan.

Asjemenou.... zuchtte hij. Ze zijn uit angst voor mij gevlucht. Waar heb ik ineens die dapperheid vandaan? Er zijn dus toch nog andere dieren, die zelfs voor mij, een haas, op de loop gaan! Ik ben dus toch niet het bangste wezen, dat op aarde leeft.

De haas had gelijk. Hij had op dat ogenblik iets ontdekt, namelijk, dat niemand zo laf van aard kan zijn of hij zal vroeg of laat ontdekken, dat er toch weer nog iemand is, die banger of laffer is dan hij.

ONZE WONDERE WERELD

ZEEBEWONERS

DE ZEE HERBERGT HEEL WAT GROTE EN KLEINE KNAPEN. SOMMIGE ZIJN GEVAARLIJK, ANDERE WEER NIET. DE GROOTTE VAN EEN DIER HEEFT ER NIET ALTIJD IETS MEE TE MAKEN.

De Torenvalk

Er zijn verschillende vogels in ons land, die „bidden" voor het eten. Ze schijnen dan op een denkbeeldig steunpunt in de lucht stil te staan, alleen de toppen van hun vleugels snel bewegend.

Zie je een donkere, aldus wiekelende vogel boven het veld, aan een bosrand of in de polders, het geeft niet waar, want hij komt 's zomers zowel als 's winters overal voor, dan heb je in negen van de tien gevallen te doen met de torenvalk, wel de meest voorkomende roofvogel in ons land.

Er is nog een vogel, die dikwijls wiekelt. Dat is het visdiefje, een slank, wit sterntje met een zwart kapje op de kop, dat van het voorhoofd tot in de nek doorloopt, rode pootjes en een rode snavel met een zwart puntje. Hij staat dikwijls boven een sloot wiekelend stil, om plotseling in het water te storten en het visje, dat zo onvoorzichtig was om te dicht aan de oppervlakte te zwemmen, met een vlugge slikbeweging te verzwelgen.

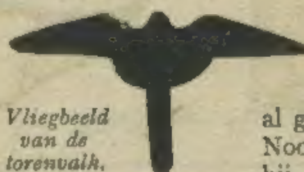
Of wanneer hij niets met zijn scherpe oogjes kan ontdekken, zeilt hij af, een krijsend „piera!" slakend, om elders zijn geluk te beproeven.

De torenvalk kun je gemakkelijk herkennen aan zijn bijzondere bouw en aan zijn gewoonten.

Hij is zo groot als een kauwtje, maar zijn staart is langer. Het vliegbeeld vertoont een lange, smalle staart met loodrecht daarop staande wieken. Van zijn kop krijg je weinig te zien.

En als hij zo rondvliegt, heb je gelegenheid om hem van alle kanten te bekijken, want hij vliegt meestal niet in een rechte koers, maar hij laveert en kruist vrij laag over het veld. Nu eens zwenkt hij enigszins slungelig naar rechts, dan weer naar links, of hij komt, een grote boog makend, terug, zijn vlucht soms onderbrekend door met zijn kop in de wind te „bidden". Zijn smalle staart spreidt hij bij die gelegenheid uit, zodat je gemakkelijk de brede zwarte zoom kunt waarnemen.

En als je het treft, zie je hoe hij zich plotseling voorover laat vallen, zijn vleugels tegen de romp drukt en als een bom naar beneden stort om met een vette veldmuis in zijn scherpe klauwen weer op te stijgen. Maar vaak is het mis, doordat de muis bijtijds in zijn hol wegkruipt.

Vliegbeeld van de torenvalk.

Als de zon een beetje helpt, is bij zo'n vliegende torenvalk heel mooi waar te nemen, dat zijn rug roodbruin is, welke kleur zich bij de wijfjes ook over de schedel en de staart uitstrekt. De mannetjes hebben een leiblauwe schedel en staart. Aan de onderkant zijn ze geelachtig en gevlekt.

Stotende valk.

Muizen zijn het hoofdvoedsel van deze nuttige roofvogel. Een enkele keer, als bij donker weer de muizen zich niet vertonen, grijpt hij wel eens een mus.

De torenvalk heeft ook de gewoonte om op een hoge uitkijkpost, de bovenste tak van een boom of struik bijvoorbeeld, te gaan zitten.

Ze zijn in het geheel niet schuw; ze zitten dikwijls op telefoonpalen langs de weg of op een boog van een brug, terwijl het verkeer onder hen doorraast.

Ze zijn ook wel eens bezig om zich op te poetsen; daarbij slaan ze hun lange staart op en neer om hun evenwicht te bewaren.

Het nest van de torenvalk kan overal gevonden worden. Op de Noordzee-eilanden nestelt hij op de grond, onder een struik. In de duinen en aan de bosrand bouwt hij zijn nest in hoge bomen, terwijl het ook vaak gebeurt, dat hij, evenals andere roofvogelsoorten en ransuilen dat doen, zijn intrek neemt in een verlaten kraaien- of eekhoornnest.

In steden en dorpen ligt het nest met de dicht roodbruin gevlekte eieren op hoge gebouwen en in kerktorens, in de lage polders op knotwilgen.

Het is een lust om te zien, als in het voorjaar een paartje torenvalken aan het nestelen is in de stad of op het platteland. 's Morgens in de vroegte stijgen ze dan, veel sneller dan wanneer ze aan het jagen zijn, onder een luid en scherp „kli, kli, kli!" boven hun nestplaats hoger en hoger en tuimelen dan in dolle vaart weer naar omlaag. Zo geven ze uiting aan hun levensvreugde.

Als je veel van de vogels wilt zien, moet je er 's morgens op uit gaan, liefst zo vroeg mogelijk.

Wanneer je dan rustig gaat zitten aan de rand van een open veldje, naast het bos, waar je de torenvalk al eerder gesignaleerd hebt, dan zul je hem wel zien verschijnen.

Mocht hij zich niet vertonen, dan zul je nog genoeg andere leuke dingen opmerken, die je met blijdschap vervullen en je zult merken, dat, hoe meer je van de natuur te weten komt, des te meer interessante dingen je ontdekt. *P. D.*

WAT ZEGT MIJN NAAM?

EEN BRIEF UIT HEERLEN

„Vindt u het erg, meester, als u de behandeling van de familienamen voor één keer zou onderbreken?" vroeg Harry bij het begin van het gewone namenkwartiertje aan meester Dierx.

„Wat zou je dan deze keer behandeld willen zien, Harry?" vroeg meester.

„Wel, meester, ik heb een brief uit Heerlen gekregen van een neefje en die vraagt me, of ik maar liefst de betekenis van veertien voornamen aan u zou willen vragen. Verschillende er van hebt u al behandeld, maar er zijn er toch enkele bij, die ik niet ken."

„Laat maar eens horen, Harry."

Blij haalde Harry de brief uit Heerlen te voorschijn en begon te lezen: „Jeanne, Eleonora, Louise, Theresia, Arthur, Max, Leopold, Antonius, Eugène, Berendina, Karin, Lambert, Albert, Maya."

„Nu, dat is een hele familie," lachte meester; „maar we komen er wel doorheen.

De eerste drie zijn Franse namen. Jeanne is Johanna, de vrouwelijke naam voor Johannes en betekent: genadegave van God. Eleonore of Eleonora wil zeggen: de medelijdende; Louise is de vrouwelijke vorm van Louis, Lodewijk, en betekent: beroemd strijder; Theresia is jageres, dierenvriendin.

De naam Arthur levert heel wat meer moeilijkheden op en over de betekenis er van tast men nog min of meer in het duister. Algemeen neemt men aan, dat hij van Keltische oorsprong is. Men brengt hem in verband met het Keltische artor: ploegen, boerenknecht, iemand, die in het gareel loopt voor de ploeg. In het Welsh of Kymrisch, de Keltische taal van Wales, betekent år: ploeg, evenals het Latijnse aratrum. Ook leidt men de naam wel af van het Keltisch artaios, wat verwant is met Artio, een beergodin, van artos: beer. Wellicht in verband met die godin geeft men aan de naam Arthur ook de betekenis: hoog, voornáám.

Max is een afkorting van Maximiliaan: de hoogst beminnelijke; Leopold is: vorst onder het volk, de dappere onder het volk; Antonius wil zeggen: hij, die vooropgaat, dus: de dappere, of de onschatbare; Eugène betekent: de welgeborene, de edele, de voorname.

Berendina is hetzelfde als Bernardina en Bernhardina: sterke beer; Karin is de Zweedse vorm voor Catharina: de zedige, de ingetogene.

Lambert betekent: schitterend op het land en Albert: schitterend van adeldom.

Maya tenslotte of Maja is ofwel een roepnaam voor Maria, waarvan de betekenis niet vaststaat, ofwel een Indische naam met de betekenis: de grote, sterke Almoeder.

Ziezo, Harry, daarmee kun je je neefje tevreden stellen. Natuurlijk valt er over die namen nog heel wat meer te zeggen. Maar je brief wordt zo toch al lang genoeg."

UIT HET LEVEN ONZER VOOROUDERS

DE BOER VAN EEMBRUGGE

Van het kasteel ter Eem en de vele grachten die het destijds omringden, zijn niet heel veel sporen meer overgebleven en toch heeft ook dit kasteel eens een voorname rol gespeeld. Toen Montecuculli in het jaar 1629, terwijl prins Frederik Hendrik in Brabant en Cleve de Spanjaarden de ene rammeling na de andere toediende, een inval deed op de Veluwe en Amersfoort bezette, verliet de zwakke bezetting van ter Eem lafhartig het kasteel. Maar een eenvoudige boer, moediger dan de bevelhebber, kon niet dulden, dat de vesting zonder slag of stoot in handen van de vijand zou vallen. Hij betrok met zijn gezin en bedienden het slot en goed voorzien van geschut, kruit en kogels, wachtte hij de vijand af. Om de Spanjaarden te misleiden had hij alle helmen die hij voorradig had op stokken geplaatst en hij liet er allerlei bewegingen mee maken. De verliezen van de vijand waren zo groot, dat de Spaanse aanvoerder er al aan dacht terug te trekken. Montecuculli zond echter versterkingen en nu was de dappere boer wel verplicht te onderhandelen. Hij besloot dus het slot over te geven, maar bedong hierbij de voorwaarde: dat hij met de zijnen, met behoud van wapens, zou mogen aftrekken. De eis werd ingewilligd, doch hoe verbaasd was de vijand toen hij zag, dat de hele bezetting van het kasteel slechts uit negen mensen bestond. Het is alleen jammer, dat de naam van deze stoere boer voor het nageslacht verloren is gegaan.

BAS EN BES

Bas en Bes zijn weggeloopen uit het gesticht, waar Stekel directeur is. Deze zit de kinderen dicht op de hielen.

DIT IS DE GESCHIEDENIS VAN MARY LENNOX, EEN WEES. TOEN HAAR OUDERS DOOD WAREN WERD ZIJ NAAR EEN OOM GESTUURD, BERNHARD GRAVEN, DIE IN EEN GROOT HUIS, DICHT BIJ DE HEI WOONDE. ZE WERD AFGEHAALD DOOR MEVROUW MEDLOK, DE STUURSE HUISHOUDSTER VAN HAAR OOM.

LANG VOOR ZE HUN BESTEMMING BEREIKT HADDEN BRAK ER EEN GEWELDIG ONWEER OVER DE VERLATEN STREEK LOS.

TENSLOTTE BEREIKTEN ZE HET GROTE HUIS. TOEN DE ZWARE DEUR ACHTER HAAR DICHT VIEL, WAS HET MARY OF ZE VAN DE BUITENWERELD WERD AFGESLOTEN.

MEVROUW MEDLOK ZETTE HAAR HOED AF EN TROK HAAR JAS UIT. DAN PAKTE ZE EEN ZWARE KANDELAAR. OP DAT OGENBLIK VERSCHEEN ER EEN HOOGHARTIG HEERSCHAP IN EEN LANGE JAS.

MEVROUW MEDLOK KEERDE ZICH OM, OM DE KAMER TE VERLATEN. OP EENS KLONK TUSSEN HET GIEREN VAN DE STORM DOOR EEN GELUID, DAT MARY'S HART HAAST DEED STILSTAAN, DE SCHRILLE KREET VAN EEN KIND--

DE RATTENVANGER VAN HAMELN

In Hameln, een vriendelijk oud Duits stadje aan de Weser, dicht bij Hannover, leeft nog de legende van een geheimzinnige fluitspeler, die omstreeks het jaar 1376 de plaats van een afschuwelijke rattenplaag verloste. De Engelse dichter Browning (1812-1889) heeft in een beroemd gedicht het verhaal nieuw leven ingeblazen.

1. Afschuwelijk werd het stadje Hameln door de ratten geteisterd. Geen kind in zijn wiegje was voor de ongure dieren veilig. Honden en katten hadden het al lang verleerd, jacht op de vele venijnige beesten te maken. Geen etenswaar bleef verborgen voor hun vraatzucht, geen kleding voor hun vernielingswoede. De wanhopige bevolking wendde zich tot het stadsbestuur.

2. „Van ons geld" — zo schreeuwde de opgewonden menigte — „kleedt ge u in met hermelijn afgezette mantels. Gij, burgemeester, bent een nietsnut en uw raad deugt nergens voor. Ge neemt geen enkel besluit; ge weet geen enkel middel te bedenken om ons van het ongedierte te bevrijden. Wat hebben we aan zulke regeerders?" De burgemeester trachtte het volk te sussen.

3. Hij merkte op, dat hij en de raad niets anders deden dan op een middel peinzen om de stad van de plaag te verlossen. Op dat moment trad een opvallend heerschap de raadszaal binnen. Hij was lang en mager, had helderblauwe ogen, een donkere huid en lichtblond haar. Zijn lange jas was half van gele, half van rode kleur.

4. Hij trad tot voor de tafel van het raadscollege, zei dat hij in staat was door een lokmiddel elk levend wezen met zich mee te tronen en vroeg toen: „Hebt gij er duizend gulden voor over, als ik uw stad van de ratten bevrijd?" — „Duizend? Wel vijftigduizend!" riepen de burgemeester en al de raadsleden uit.

Saleh, Amid en de

In een stad in 't oosten leefden twee jongens, Saleh en Amid. Ze waren van heel eenvoudige familie en moesten flink werken om de kost te verdienen. Ze woonden dicht bij elkaar, waren goede vrienden en werkten dikwijls samen.

Op zekere dag waren beiden naar een stadje geweest, dat enkele uren van hun woonplaats lag. 't Was al in de avond, toen ze naar huis terugkeerden. Hun weg leidde door een groot bos en ze verdwaalden. Opeens kwamen ze op een open plek en stonden voor een grote bouwval. Van die bouwval hadden ze wel eens gehoord; hij was 't overblijfsel van een kasteel, dat heel lang geleden verwoest was.

*

OOSTERS VERHAAL DOOR J. TOEBOSCH

*

De twee vrienden besloten, hier de nacht verder door te brengen en gingen dus de bouwval binnen. De maan scheen helder en daardoor konden ze er vrij gemakkelijk de weg vinden. Na enig zoeken vonden ze in 't overblijfsel van een toren een vertrek, dat er nog tamelijk goed uitzag, maakten van wat stenen een soort bed en gingen daarop liggen.

Nog niet lang hadden ze zo gelegen, toen ze voetstappen hoorden. Ze keken door een paar openingen in de muur naar buiten en zagen nu vier mannen, die een eind verder in de bouwval verdwenen. Ongeveer een half uur later kwamen ze terug, terwijl ieder van hen een zak droeg.

„Wat moet dat betekenen?" vroegen de jongens elkaar af. Ze vielen nu echter gauw in slaap en 't was al licht, toen ze weer wakker werden. Hun eerste besluit was eens een kijkje in de bouwval te gaan nemen. Ze gingen naar de plaats, waar ze de mannen hadden zien binnengaan en kwamen in een lange gang. Aan 't einde daarvan was een trap. Ze daalden die af en kwamen toen in een andere gang met aan beide zijden kleine vertrekken. Voor een van die vertrekken zagen ze een deur, die met een eenvoudige grendel gesloten was. Zonder moeite kwamen ze er binnen en zagen nu in een hoek een luik. Ze lichtten 't op en nu vertoonde zich een trap, die toegang gaf tot een kelder. En toen ze hier binnen waren, zagen ze een menigte kisten en potten, gevuld met gouden en zilveren geldstukken, edelgesteenten, sieraden en kostbare stoffen.

De jongens begrepen dadelijk, waar die schat vandaan kwam. Ze wisten, dat de laatste tijd de hele omtrek door rovers onveilig werd gemaakt. Dié rovers hadden dus hier hun verblijf.

„Wat een geld!" zei Saleh. „Als we 't konden delen, waren we schatrijk!"

„Maar we mogen er niets van nemen," zei Amid, „want 't is niet van ons. We moeten naar de kadi gaan en aangifte doen."

Saleh was dit met hem eens. Ze verlieten de bouwval en vonden na enige tijd de weg naar de stad. Toen ze niet ver meer van huis waren, zei Amid: „Vind je 't niet beter, Saleh, dat ik alleen naar de kadi ga? Ik ben ouder dan jij en ben al eens meer bij hem geweest. Ik vertel hem dan alles en als we later de uitgeloofde beloning krijgen, zullen we samen delen."

Saleh, die wist, dat Amid beter praten kon dan hij, vond dit best. Wat later kwamen ze thuis, waar men intussen erg ongerust over hun uitblijven was geworden en waar ze nu hun geschiedenis vertelden.

Amid had inmiddels 'n heel ander plan gemaakt. Hij wilde zich eerst een deel van de schat toeëigenen en dan naar de kadi gaan.

Later op de dag kwam hij bij Saleh en vertelde, dat hij bij de kadi geweest was, dat deze de nodige maatregelen zou nemen om de rovers in handen te krijgen en dat 't met de beloning ook in orde zou komen. Hij wachtte nu, tot 't donker geworden was, nam toen een lantaarn en een grote zak en verliet, zonder dat iemand het merkte, zijn huis. Hij bereikte de bouwval, kwam in de kelder, laadde de zak vol met geld en edelgesteenten, nam hem daarna op de rug en ging heen.

Maar terwijl hij in de kelder bezig was, waren de rovers gekomen. Ze voelden zich de laatste tijd hier niet meer veilig, hadden daarom besloten naar een andere plaats te vertrekken en kwamen nu elke nacht hier om een gedeelte van de buit daarheen te brengen. Ze ontmoetten Amid in de gang, grepen hem en namen hem mee naar 't vertrek, waar ze gewoon waren bijeen te komen. Natuurlijk moest hij alles afgeven en nu vroeg de hoofdman hem, hoe hij hier gekomen was.

rovers

Amid begreep, dat het zaak was niet van Saleh te spreken. Hij zei dus, dat hij de vorige dag hier verdwaald was, toevallig de kelder gevonden had en toen gemeend had, dat van zó'n voorraad wel een zakje voor hem afkon en dat hij te arm was om losgeld te betalen. Hij bad en smeekte, dat men hem toch zou laten gaan.

De rovers overlegden wat te doen. Een van hen wilde Amid van kant maken. Maar de hoofdman zei: „Dat niet. We zijn geen moordenaars. We zullen hem hier opsluiten, elke nacht van voedsel voorzien en over een dag of acht, wanneer we hier klaar zijn, weer vrij laten."

Zo werd besloten. Amid werd nu naar een vertrek gebracht, dat aan dezelfde gang lag en van een zware deur voorzien was. Hij kreeg een stuk brood en een kruik water en daarna sloot de hoofdman de deur.

Je begrijpt, dat Amid's ouders vreemd opkeken, toen ze 's morgens tot de ontdekking kwamen, dat hun zoon gedurende de nacht verdwenen was. Toen hij enige uren daarna nog niet terecht was, werden ze ongerust en gingen naar Saleh. Deze vermoedde nog geen kwaad, maar besloot toch eens naar de kadi te gaan. Hier hoorde hij, dat Amid er niet geweest was en dat de kadi nog van niets wist. Nu begreep hij alles: Amid was naar de bouwval gegaan om zich een gedeelte van de schat toe te eigenen en daarbij door de rovers overvallen. Dat was zeker niet mooi gehandeld, maar toch was Saleh dadelijk besloten zijn vriend te helpen.

Hij vertelde de kadi alles, wat hun overkomen was, zei, dat hij bezorgd was over Amid en vroeg verlof de bouwval te doorzoeken. De kadi vond dit goed en zo spoedig mogelijk ging Saleh op weg met vier stevige politie-agenten, die de rechter hem voor alle zekerheid meegegeven had.

Zo kwamen ze bij de bouwval, gingen er binnen en vonden het verblijf van de rovers en de kelder. Van Amid was echter nog geen spoor te vinden.

„We zullen eens verder zoeken," zei Saleh en ging met de politiemannen een eind de gang in.

Opeens hoorde hij hulp roepen. Hij herkende de stem van Amid.

„Ben jij 't, Amid?" vroeg hij.

„Ja, Saleh. Ze hebben me hier opgesloten. Ik bid je, laat me er uit."

Saleh schoof de grendel, waarmee de deur gesloten was, opzij en daar kwam Amid te voorschijn en drukte zijn vriend de hand. „Beste Saleh," zei hij, „ik dank je. Ik heb je niet eerlijk behandeld. Kun je me dat vergeven?"

„Spreek er niet meer van, Amid. Ik ben blij, dat ik je heb kunnen helpen."

Toen Amid verteld had, dat de rovers van plan waren, elke nacht een deel van de buit te halen, besloot de chef van de agenten hen hier af te wachten en gevangen te nemen. Daar het echter nog wel enige uren zou duren, eer ze kwamen, wilde hij intussen wel eens gaan kijken, wat er zoal in de kelder lag en daarvan een lijst opmaken. Dat was een heel werk en toen hij er mee klaar was, was het al nacht geworden. Nu kon men de rovers spoedig verwachten.

De chef stelde zich nu met zijn mannen in een dichtbij gelegen vertrek op. Een paar uren verstreken.... 't was al na middernacht.....

De agenten werden ongeduldig..... Maar, daar hoorden ze voetstappen, en daar kwamen de rovers. Een ging met een lantaarn voorop. Ze gingen binnen. Men hoorde hen praten. Nu gaf de chef een bevel en enkele ogenblikken later waren ze alle vier stevig geboeid.

Toen de morgen aanbrak, werden ze naar de stad gebracht en in de gevangenis opgesloten. Later op de dag liet de kadi Amid bij zich komen en onderhield hem over zijn handelwijze jegens Saleh en over zijn oneerlijkheid. „Je had eigenlijk straf verdiend," zei hij tenslotte, „maar omdat je al heel wat angst hebt uitgestaan, zal ik 't hierbij laten."

Amid was hiervoor zeer dankbaar. De kadi zorgde, dat het gestolen goed zoveel mogelijk aan de rechtmatige eigenaars teruggegeven werd. Ook 't gedeelte, dat de rovers reeds hadden weggebracht, kwam terecht.

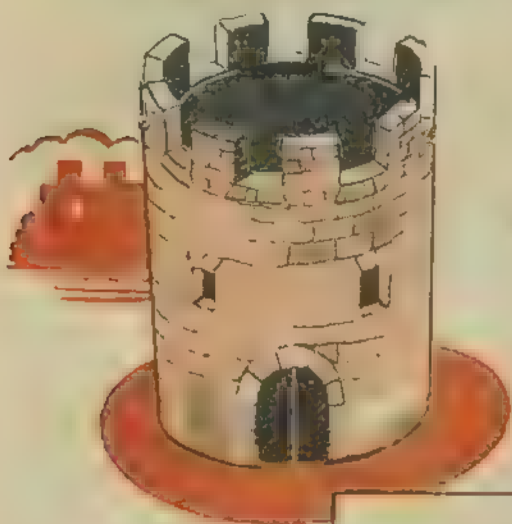
Je begrijpt, dat Saleh de grote man was, want ieder was blij, dat de bende, die zoveel kwaad gedaan had, eindelijk gevangengenomen was. Zowel van het stadsbestuur als van de burgerij kreeg hij rijke beloningen. Hij deelde die echter eerlijk met Amid, want hij was van mening, dat deze er evenveel recht op had. Ze begonnen nu samen een zaak, die hun weldra een flink bestaan opleverde. En ze bleven hun leven lang goede vrienden.

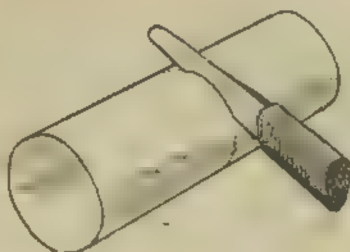

De kleine knutselaar

Een kasteeltoren

Nodig: een rond doosje en wat wit papier.

Maak eerst steentjes op het papier en plak het dan rond het doosje.

Knip het papier op maat *voor* het opplakken.

Snij een stuk van de doos af.

Knip vierkantjes weg uit de boven rand

Breng met zwarte inkt ramen en poort aan.

Kunstje

Je neemt een vel vloeipapier (zijdepapier) en knipt daar een rond stuk uit ter grootte van een bord, waar je 's middags uit eet. Dan maak je gaatjes in de rand en maakt in ieder gaatje een heel dun draadje vast. Al die draadjes moeten even lang zijn en aan elkaar geknoopt worden. Daarna hang je een licht voorwerp, bijvoorbeeld een kurk of een rolletje zijdepapier, aan die draadjes. Met dit toestel gewapend ga je nu naar een muur, die flink door de zon beschenen wordt en die ook flink warm aanvoelt, en laat de parachute los. Je zult dan zien, dat het toestel langzaam maar zeker de lucht in stijgt. Hoe komt dat nu, zul je vragen. Ik zal het je uitleggen. Door de hitte van de muur wordt de lucht, die in de nabijheid daarvan is, meer verwarmd dan de andere lucht, waardoor zij lichter is. Door dat mindere gewicht stroomt nu de lucht langs de muur naar boven en neemt tegelijkertijd het papier mee.

Wasvrouwtjes

We maken hiervoor twee dunne latten van triplex of van hout van sigarenkistjes. Stevig karton kan ook.

Elk vrouwtje heeft een stukje wasgoed in de hand Dat kan natuurlijk echte stof zijn en om beurten steken de vrouwtjes het goed in de emmer. Je maakt het zo, dat het goed netjes aan de achterkant van het emmertje verdwijnt. Natuurlijk zet je dat emmertje slechts op een van beide latten vast.

De vrouwtjes zet je met een paar dunne spijkertjes of stukjes metaaldraad vast op de beide latjes (zoals de punten aangeven) en wel op zodanige afstand van het emmertje, dat bij het heen en weer schuiven de te wassen stof precies achter de emmer verdwijnt. Die afstand vind je gemakkelijk door een beetje te passen en te meten.

Binnenkamerspel

De doos met gaten is gemakkelijk te maken van karton. In plaats van knikkers gebruikt men hierbij kleine gummiballen en als keu een bezemsteel. Dit spel is gemakkelijk te beoefenen op de tafel. Men legt dan aan weerskanten een stapel boeken en de baan is klaar. Ook de stootafstanden kan men regelen. De gaten natuurlijk niet te groot maken. Een ietsje groter dan de ballen zelf is voldoende. Om eventueel geharrewar over de telling te voorkomen, kan men de binnenkant van de doos ook nog verdelen door kartonnen muurtjes, zodat het nooit twijfel lijdt in welk vak de bal terecht is gekomen.

Het tweede spel, waarvan de afbeelding ook voldoende duidelijk is, bestaat hierin: door middel van een lange zweep een bal, die op een paaltje rust (de bovenkant van het paaltje een tikje uithollen) van zijn standplaats weg te meppen met de punt van de zweep. Let dus wel: met de punt. Want alleen dit is geldig.

Bengelende aapjes

De tekening laat een stuk boomtak zien. Dat kun je natuurlijk best maken van een grotere tak, als je maar zorgt, dat er genoeg kleinere zijtakken aanzitten, zodat er een behoorlijk aantal kleine apen aan kan bengelen.

Je vindt hier een drietal van die leuke dieren. Ze zijn zo getekend, dat je ze gemakkelijk aan een van de takken kunt laten schommelen. Die apen maak je of van karton of je zaagt ze uit van dun triplex of ander hout. Denk echter goed aan de bochten, die aangegeven worden door de pijltjes. Vergeet niet ze een behoorlijke kleur te geven. De tak zelf zet je vast op een plankje of je steekt hem in het zand.

Probeer 't daarna ook eens te doen met allerlei vogels of andere dieren. Met een beetje proberen vinden jullie wel het goede evenwicht.

WIE PUZZELT ER MEE?

Rendierpuzzle

Van links naar rechts:

2 Wordt veelal 's morgens in de bus gestopt
5 Vissoort
8 Gevaarlijke stroming in zee. Moet je voor oppassen bij het zwemmen
9 Bloedbuisje
11 Is een rechterzijtak van de Donau, in het zuiden van Duitsland
13 Danskoren
14 Een oude maat
15 Lichaamsdeel

Van boven naar beneden:

1 Twee stuks vormen een —
2 Is een voorgevel
3 Franse rivier. Een rechterzijtak van de Seine in het noorden van Frankrijk
4 Schildvleugelig insect
6 Golf en plaats aan de RodeZee
7 Vlaamse rivier, die samenvloeit met de Schelde
10 Elastiek
12 Onbepaald telwoord

Invulraadsel

— — X — — Leest je vader des avonds
— — X — — Hoofdstad van Drente
— — X — — Heel veel
— — X — — Niet smal
— — X — — Doet men in de winkel
— — X — — Damp van kokend water
— — X — — Je kunt er flink mee prikken
— — X — — Een kleine vos
— — X — — Is 100 centimeter
— — X — — Is niet smal. Zelfde woord als het 4e
— — X — — Jongensnaam

Welke beroepen?

Welk beroep oefent de heer H. Mets Sr te Eecloo uit en wat doet de heer Ko Molppo te Namen voor de kost? Hun kaartjes volgen hieronder. Al wat je te doen hebt, is de letters op elk kaartje net zo lang door elkander gooien, totdat je de beroepen hebt gevonden.

H. METS SR EECLOO
KO MOLPPO NAMEN

Bijzondere kruiswoordpuzzle

Ja, dat is inderdaad een bijzondere kruiswoordpuzzle! Er staan geen cijfers in en er staat niet bij wat van links naar rechts en wat van boven naar beneden komt. Maar wat er wel bij staat, dat zijn de woorden. Daar hoef je dus niet naar te zoeken en je kunt ze er zó inzetten. Alleen moet je uitzoeken in welke vakjes ze komen te staan. Maar met een beetje passen en meten en met wat geduld zal het zeker lukken. De woorden, die je moet gebruiken, zijn:
DE, ED, EN, MA, MEI, EEN, PEER, REIS, PRENT, REDEN, REDER, THANS.

Letterpuzzle

. . . . . .
. . . . .
. . . .
. . .
. .
.
. .
. . .
. . . .
. . . . .
. . . . . .

Op alle puntjes moeten letters komen, zó, dat de zes letters van de eerste rij een woord vormen, dat stad of dorp betekent. Maar je kunt dat woord ook gebruiken als je iemand verzoekt te gaan zitten: Neemt u......

Op de tweede horizontale rij komen vijf letters en dat zijn de zes letters van de eerste rij min één. Zoals je weet, mag je de volgorde veranderen. Dat woord van vijf letters betekent „deeg" en als je er „tand" voor zet, dan poets je er je tanden mee.

Op die manier voortgaande krijgen we:

3. Ander woord voor pas, trede
4. Werktuig om mee te spitten
5. Familielid
6. Klinker

Wij gaan nu verder als bij een trappuzzle, dat wil zeggen: er komt nu steeds een letter bij en natuurlijk mag je de volgorde van de letters ook nu weer veranderen:

7. Afkorting van meisjesnaam
8. Gebruikt moeder in de keuken
9. Zijn leuke dieren
10. Stevig stuk hout (meervoud). „Ze" worden gewoonlijk in de grond geheid om er op te bouwen
11. Doe je 's nachts

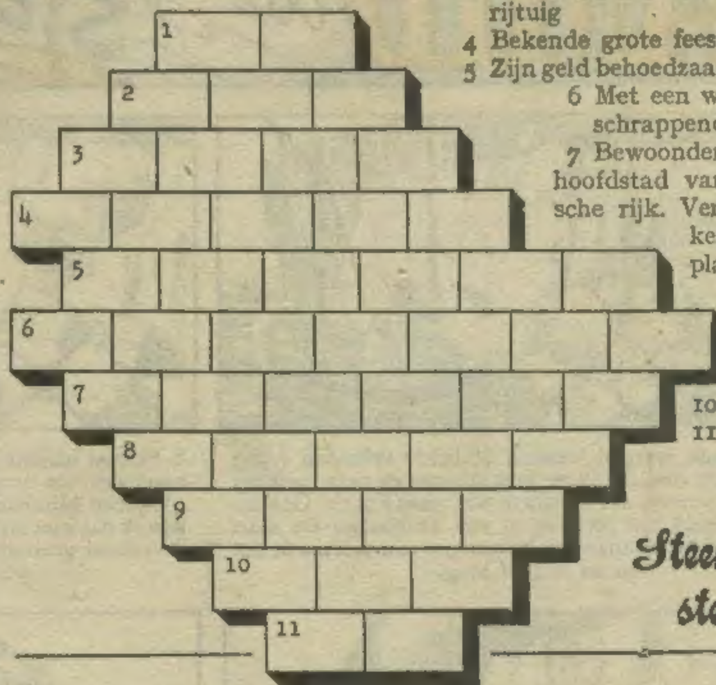
Steentje bij, steentje af

Van 1 tot en met 6 voor elke regel dezelfde letters gebruiken als die van het voorgaande woord, *plus* een nieuwe letter; van 7 t/m 11 idem *minus* een letter.

Dus van 1 t/m 6 wordt aan elk nieuw woord een nieuwe letter toegevoegd om een nieuw woord te maken en van 7 af wordt er een letter van weggenomen.

De in te vullen woorden zijn:

1 Lid en hoofd van een gezin
2 Kookt en bakt men in
3 Een koppel paarden voor een rijtuig
4 Bekende grote feestdag
5 Zijn geld behoedzaam wegleggen
6 Met een werktuig fijnschrappend
7 Bewoonden eens de hoofdstad van het Lydische rijk. Vervoegd betekent het ook: plaagden
8 Korter bij
9 Bloedbuis
10 Wiel
11 Deel van de mast

Spreekwoordenrebus

Spreekwoordenrebus

DE OGEN VOOR IETS SLUITEN

De ogen voor iets sluiten. Dat is meestal een gevaarlijke geschiedenis. Als men de ogen voor iets sluit, dan is dat „iets" er toch, met al zijn bijkomstigheden en al zijn gevaren en al zijn mogelijke gevolgen. Als je huiswerk moet maken en je sluit je ogen voor het feit, dat het al bijna bedtijd is, dan bestaat er groot gevaar, dat er van je huiswerk niets terechtkomt en dat je morgen op school een slechte beurt maakt. Als je gaat spelen en je sluit de ogen voor het feit, dat je op je broertje of zusje moet passen, dan draag jij de verantwoordelijkheid als er met dat broertje of zusje iets gebeurt. Sluit nooit je ogen voor lastige of vervelende dingen, maar doe altijd je plicht.

KAMRAADSEL

1. Honderd; 2. Uniform; 3. Inktpot; 4. Stuiver; 5. Kombuis; 6. Afgunst; 7. Matroos; 8. Egoïsme; 9. Rapport.

Van links naar rechts lees je: Huiskamer.

RUIT PUZZLE

```
        B
  L A A R S
  O   R   A
T O M B O L A
  D   A   O
  S P A A N
        R
```

ZEELEEUW-PUZZLE

```
  P A D
N E D E R
O K E R
G E R D A
A L S E M
```

OPLOSSINGEN VAN DE PUZZLES UIT ONS VORIG NUMMER

NAAMKAARTJES EN WILDE DIEREN

De heer D. R. Pijnaal verzorgt het nijlpaard; de heer B. Reen de beren.

KRUISWOORDPUZZLE

H	E	N	D	R	I	K		P
E	V	E	R		N	O	R	A
R	E	D		I	K		E	N
F	L	E	S		T	O	P	
S	I	R	O	O	P		E	X
T	E	L	E	F	O	O	N	
	N	A	P		T	O		K
E		N		E		S	L	A
A	D	D	E	R		T	O	N

HAMID de dappere SJEIK

7 De volgende morgen werden de beide vrienden vroeg wakker van de zon, die in de grot scheen, en ze bemerkten tot hun voldoening, dat de storm was gaan liggen. Opeens ontdekte Hamid een Arabier in een zeilbootje. De man was bezig een tenen mand te bevestigen aan een touw, dat van de rots af hing.

8 Hamid maakte er de politiechef opmerkzaam op. „Dat moet een van de smokkelaars zijn, die we zoeken," zei hij. „We zijn blijkbaar in de Zora-baai geland. In het donker kon ik dat niet zien." Spoedig had Hamid zijn weg tussen de rotsen gevonden en eer de Arabier iets bemerkt had, was hij onder schot genomen.

9 Hamid begreep, dat de smokkelwaar door de vrienden van de Arabier naar de top van de klip werd gehesen en opgeborgen, en plotseling flitste een gedachte door zijn hoofd. Hij ledigde de mand en kroop er zelf in.. „Wees voorzichtig, Hamid," waarschuwde hem zijn vriend, de politieman.

10 Het was precies zoals Hamid gedacht had. De smokkelaars, op de top van de klip, spanden al hun krachten in om de mand naar boven te hijsen. Deze was ditmaal wel erg zwaar en zij verheugden zich al op de rijke inhoud, zonder dat zij ook maar een ogenblik konden bedenken, welke verrassing hun te wachten stond.

11 Van schrik sloeg het drietal haast achterover, toen het deksel van de mand werd opgelicht en Hamid er met de revolver in de hand uitstapte. De jonge sjeik beval hun zich naar hun auto te begeven en daar in te stappen. „Jullie gaan met me mee, en zonder tegenstand," voegde hij er met grimmig gelaat aan toe.

12 Hamid reed vervolgens met zijn drie gevangenen naar de stad, waar juist ook de politiechef met nummer vier aan de wal aanlegde, toen de sjeik de gevangenpoort bereikte. De smokkelaars van de Zora-baai werden opgesloten en daarmee was in een paar dagen tijd de politie van een ernstige zorg bevrijd.

